

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **MUDr. P. N.**, zast. JUDr. Martou Novákovou, advokátkou se sídlem Višňová 1836, Strážnice, proti žalované: **Česká lékařská komora**, se sídlem Lužická 419/14, Olomouc, proti rozhodnutí čestné rady žalované ze dne 11. 3. 2022, čj. 21/56-001/0107, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 2. 8. 2023, čj. 60 Ad 5/2022-69,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 2. 8. 2023, čj. 60 Ad 5/2022-69.
- II. Žalobci **se ukládá** povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za podání návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a to ve lhůtě **3 dnů** od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Čestná rada žalované v záhlaví označeným rozhodnutím uznala žalobce (dále „stěžovatel“) vinným z disciplinárního deliktu, kterého se měl dopustit tím, že „jako praktický lékař v ordinaci v R., ul. D. X, v průběhu roku 2021 nutil nejméně dvě pacientky [...] ke gynekologickému vyšetření prováděnému jím osobně, pod pohrůžkou vyřazení těchto pacientek z registrace, ukončení péče o ně či nepřijetí do péče, aniž by měl od Krajského úřadu Jihomoravského kraje uděleno oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru gynekologie a porodnictví a aniž by pro zmíněné ukončení péče či nepřijetí do péče byly splněny zákonem stanovené důvody, a u nejméně jedné pacientky [...] zmíněné gynekologické vyšetření v lednu 2021 provedl.“ Tím stěžovatel porušil § 11 odst. 1 a § 48 odst. 1 a 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), § 5 odst. 3 zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, § 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České

stomatologické komoře a České lékařnické komoře (dále jen „zákon o komorách“), a § 3 odst. 2, 3 a 5 etického kodexu žalované. Za tento disciplinární delikt čestná rada žalované uložila stěžovateli disciplinární opatření v podobě vyloučení z komory podle § 18 odst. 3 písm. c) zákona o komorách.

[2] Stěžovatel podal proti rozhodnutí čestné rady žalované žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci, který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost spolu s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

II. Obsah návrhu na přiznání odkladného účinku

[3] Stěžovatel v návrhu uvedl, že mu bylo uloženo nejprísnější možné disciplinární opatření. Napadený rozsudek a rozhodnutí žalované zasahují do jeho právního postavení. Pracuje jako lékař již 29 let a byl dosud trestně i profesně bezúhonný. Má hluboký zájem o obor a soustavně se vzdělává, aby mohl pacientům poskytnout nejlepší primární péči. S tím souvisí investice do vybavení ordinace. Výkon lékařské praxe je jediným zdrojem jeho příjmů. Zároveň zaměstnává jednoho lékaře a tři zdravotní sestry. Výkon rozhodnutí soudu pro něj představuje nepoměrně větší újmu, než jaká může vzniknout třetím osobám. Újmu spatřuje v poškození profesní pověsti, na majetku, ve vyloučení z komory, ztrátě zaměstnání a veškerých příjmů, v nutnosti propustit 4 zaměstnance a vyplatit jim odstupné, v nákladech na pořízení a vybavení tří ordinací ve výši cca 5,7 Kč (zde měl stěžovatel zřejmě na mysli 5,7 mil. Kč – pozn. NSS) a v tom, že 2 900 pacientů ztratí svého praktického lékaře.

[4] Třetím osobám žádná újma nevznikla. Nebylo prokázáno, že by poškodil pacienta na zdraví, že by vykazoval neoprávněné úkony a že by způsobil škodu pacientům, zdravotním pojišťovnám či státu. Zdravotním pojišťovnám účtuje pouze úkony, které má v rámci odbornosti a poskytnutého oprávnění nasmlouvány. Přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem. Má atestaci v oboru vnitřního lékařství a všeobecného praktického lékařství. K tomu má oprávnění vydané Krajským úřadem Jihomoravského kraje. Zároveň žádá Ministerstvo zdravotnictví o uznání odborné specializace získané ve Švédsku v oboru rodinného lékařství, který mimo všeobecného lékařství zahrnuje rovněž pediatrii a primární gynekologii. Je tak oprávněn a nadále může poskytovat kvalitní lékařskou péči v oborech, které jsou v tuzemském zdravotnickém systému zakotveny. Vyloučení z komory není ve veřejném zájmu s ohledem na současnou krizi českého zdravotnictví.

[5] Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila.

[6] Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 12. 10. 2023 vyzval stěžovatele, aby se vyjádřil ke svému tvrzení, že bude muset propustit zaměstnance a že pacienti ztratí svého praktického lékaře, nebude-li kasační stížnosti přiznán odkladný účinek. Soudu totiž nebylo z obsahu návrhu zřejmé, zda stěžovatel nadále vykonává lékařskou praxi či nikoliv.

[7] Stěžovatel ve vyjádření k výzvě uvedl, že nadále vykonává lékařskou praxi v rozsahu povolení vydaného Krajským úřadem Jihomoravského kraje a v rozsahu

pokračování

nasmlouvaných výkonů s jednotlivými zdravotními pojišťovnami. Pokud by nebylo vyhověno návrhu na přiznání odkladného účinku, byl by nucen výkon lékařské praxe okamžitě ukončit. Rozhodnutí žalované proto může mít zásadní dopady do jeho osobní a profesní sféry. Dále uvedl, že v obci Mutěnice začal stavět rodinný dům. Požádal však o změnu stavby před dokončením spojenou se změnou užívání stavby na ordinaci praktického lékaře. S tím se pojí závazek z hypotečního úvěru ve výši 7,2 mil. Kč.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud úvodem podotýká, že předmětem tohoto usnesení je otázka, zda kasační stížnosti stěžovatele přiznat odkladný účinek či nikoliv. Nejvyšší správní soud proto v tuto chvíli nijak nehodnotil důvodnost kasační stížnosti, natož to, zda byl stěžovatel oprávněně vyloučen z komory.

[9] Kasační stížnost nemá odkladný účinek (§ 107 odst. 1 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Odkladný účinek lze tedy kasační stížnosti přiznat tehdy, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí krajského soudu znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[10] Kromě formální podmínky, jíž je podání příslušného návrhu, je pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: (1) výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS). Povinnost tvrdit a osvědčit hrozbu újmy tíží stěžovatele (usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32, nebo ze dne 24. 9. 2015, čj. 2 As 218/2015-50). Žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaná a podepřená konkrétními důkazy (usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74), přičemž stěžovatelem tvrzená a prokazovaná újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, čj. 9 Afs 275/2017-20).

[11] Stěžovatel v návrhu k první podmínce, tj. existenci újmy, uvedl, že vykonává praxi praktického lékaře. Jde o jediný zdroj jeho příjmů. Zaměstnává jednoho lékaře a tři zdravotní sestry. Na pořízení a vybavení tří ordinací vynaložil značné finanční prostředky. V důsledku vyloučení z komory ztratí zaměstnání a bude muset propustit zaměstnance a vyplatit jim odstupné. To způsobí újmu na jeho profesní pověsti a na jeho majetku. Má hypoteční úvěr ve výši 7,2 mil. Kč na stavbu nové ordinace. Stěžovatel v této souvislosti doložil soudu pouze tři nepodepsané pracovní smlouvy a souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru ze dne 10. 10. 2023.

[12] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že stěžovatel nijak nedoložil, že vykonává praxi praktického lékaře, že zaměstnává jednoho lékaře a tři sestry (nepodepsané pracovní smlouvy v tomto ohledu nejsou dostatečným důkazem), že vynaložil na pořízení a vybavení tří ordinací značnou finanční částku a že má hypoteční úvěr ve výši 7,2 mil. Kč

(ze stavebního souhlasu nijak nevyplývá, že stěžovatel stavbu sám financuje prostřednictvím hypotečního úvěru). Za této situace by proto bylo namístě návrhu na přiznání odkladného účinku nevyhovět, neboť stěžovatel nesplnil svoji povinnost osvědčit hrozbu újmy (bod [10] výše). Nejvyšší správní soud však nemá v nyní projednávané věci pochybnosti o tom, že stěžovatel vykonává praxi praktického lékaře. Jak totiž vyplývá z napadeného rozsudku, disciplinárního deliktu se měl stěžovatel dopustit právě při výkonu lékařské praxe jako praktický lékař, přičemž stěžovatel je držitelem oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecného praktického lékařství (bod 26 napadeného rozsudku). Je proto zjevné, že v důsledku vyloučení z komory přijde o zaměstnání, a tedy i o zdroj příjmů k obživě. Již to představuje závažnou a skutečnou újmu hrozící stěžovateli, pokud by soud návrhu na přiznání odkladného účinku nevyhověl. Požadovat po stěžovateli, aby doložil, že vykonává praxi praktického lékaře, by za této situace proto představovalo přepjatý formalismus, jestliže tato skutečnost byla předmětem disciplinárního a následně i soudního řízení.

[13] Podle § 129 odst. 1 s. ř. s. platí, že *ve věcech správního soudnictví, v nichž zvláštní zákon svěřuje soudu rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů podle části páté hlavy třetí občanského soudního řádu, ve znění účinném k 31. prosinci 2002, lze ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podat ve lhůtě třiceti dnů od doručení rozhodnutí, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinak, žalobu podle části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona, jsou-li splněny podmínky tam stanovené. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, má podání žaloby odkladný účinek.*

[14] Proti rozhodnutí čestné rady žalované o uložení disciplinárního opatření lze podat opravný prostředek, o kterém rozhoduje soud (§ 18 odst. 4 a 5 zákona o komorách). Do 31. 12. 2002 se v takovém případě postupovalo podle části páté hlavy třetí zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, který upravoval rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů. S přijetím soudního řádu správního přešla pravomoc rozhodovat o těchto opravných prostředcích ve věcech správního soudnictví na správní soudy podle § 129 odst. 1 s. ř. s. Žaloba stěžovatele proti rozhodnutí čestné rady žalované tak měla ze zákona odkladný účinek. Stěžovatel proto mohl do právní moci napadeného rozsudku krajského soudu vykonávat nadále lékařskou praxi, ke které má udělené oprávnění v oboru všeobecného praktického lékařství. Jak vyplývá z jeho vyjádření, lékařskou praxi nadále vykonává (bod [7] výše). Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem tak může odvrátit újmu, která stěžovateli hrozí. Po dobu řízení před Nejvyšším správním soudem totiž nadále bude oprávněn vykonávat lékařskou praxi, a tedy si obstarávat poskytováním zdravotních služeb příjmy pro svou obživu.

[15] Nejvyšší správní soud se však blíže nezabýval tvrzenou újmou, jde-li o propuštění zaměstnanců, o vynaložené náklady na vybavení ordinací a o hypoteční úvěr. Tato tvrzení totiž vyžadují bližší osvědčení ze strany stěžovatele (bod [12] výše). Byť se lze domnívat, že stěžovatel vynaložil určité prostředky na vybavení a vybudování ordinací a že má zaměstnance, soud nemůže vyloučit, že šlo o významně nižší částku, a že stěžovatel vykonává lékařskou praxi sám bez zaměstnanců. Tato tvrzená újma je proto v rovině spekulací. Důvodem pro přiznání odkladného účinku nemůže být ani tvrzená újma na profesní cti stěžovatele. Rozhodnutí o disciplinárním deliktu má difamující účinek bez

pokračování

ohledu na to, zda je kasační stížnosti přiznán odkladný účinek či nikoliv. Odkladný účinek nemůže vyloučit negativní důsledky tohoto rozhodnutí. I kdyby totiž Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti z tohoto důvodu odkladný účinek, rozhodnutí o disciplinárním deliktu by nadále existovalo, a tedy negativně zasahovalo do profesní cti stěžovatele. Odvrátit újmu na profesní cti tak stěžovatel může pouze tím, že bude rozhodnutí čestné rady žalované zrušeno.

[16] Nejvyšší správní soud se tak dále zabýval pouze tím, zda újma hrozící stěžovateli tím, že přijde o zdroj příjmů k obživě v důsledku ztráty zaměstnání, je nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám.

[17] Nejvyšší správní soud v této souvislosti nemohl přehlédnout, z jakého důvodu byl stěžovatel vyloučen z komory. Jak vyplývá z bodu [1] výše, stěžovatel se měl disciplinárního deliktu dopustit tím, že jako praktický lékař v průběhu roku 2021 nutil nejméně dvě pacientky ke gynekologickému vyšetření prováděnému jím osobně pod pohrůzkou vyřazení těchto patientek z registrace, ukončení péče o ně či nepřijetí do péče, aniž by měl oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru gynekologie a porodnictví a aniž by pro ukončení péče či nepřijetí do péče byly splněny zákonné podmínky. Nejméně u jedné pacientky pak gynekologické vyšetření provedl.

[18] Přizná-li Nejvyšší správní soud kasační stížnosti odkladný účinek, bude stěžovatel oprávněn nadále vykonávat lékařskou praxi jako praktický lékař (bod [14] výše). Nelze proto vyloučit, že by své pacientky opětovně mohl nutit ke gynekologickému vyšetření nebo že ho provede, přestože by k poskytování zdravotních služeb v oboru gynekologie a porodnictví nebyl oprávněn. To může představovat závažnou újmu, která by mohla hrozit jeho pacientkám. Z ničeho však nevyplývá, že je hrozba této újmy v současné době skutečná. Stěžovatel byl uznán vinným ze spáchání disciplinárního deliktu, kterého se měl dopustit jednáním v roce 2021. Jde o ukončené jednání, ve kterém stěžovatel následně zjevně nepokračoval, respektive žalovaná netvrdí, že by stěžovatel i po tomto období poskytoval zdravotní služby v oboru gynekologie a porodnictví bez příslušného oprávnění. Lze proto předpokládat, že stěžovatel s jednáním, které mu je kladeno za vinu, přestal. Nejvyšší správní soud za této situace, kdy není pravděpodobné, že by stěžovatel opětovně nutil pacientky ke gynekologickému vyšetření nebo ho přímo provedl, má proto za to, že újma, která hrozí stěžovateli tím, že přijde o zdroj příjmů k obživě v důsledku ztráty zaměstnání, je nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti by totiž stěžovatel přišel o možnost získávat prostředky pro svou obživu výkonem svého zaměstnání. To představuje skutečně hrozící závažný zásah do jeho majetkové sféry, který převáží nad v tuto chvíli hypotetickou újmou patientek. Nadto pokud by Nejvyšší správní soud kasační stížnosti nepřiznal odkladný účinek, tak by mohla vzniknout újma pacientům stěžovatele tím, že by neměli praktického lékaře. To, že je v tuzemsku nedostatek praktických lékařů, představuje podle soudu obecně známou skutečnost. I z tohoto důvodu je proto namístě odkladný účinek přiznat.

[19] Újma hrozící stěžovateli tím, že přijde o zdroj příjmů k obživě v důsledku ztráty zaměstnání, tak je zjevně nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval tím, zda je splněna

rovněž třetí podmínka, tedy zda přiznání odkladného účinku není v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[20] Nejvyššímu správnímu soudu není v tuto chvíli z ničeho zřejmé, že by stěžovatel pokračoval ve vytýkaném jednání (bod [18] výše). Přiznání odkladného účinku proto nebude v rozporu s veřejným zájmem na řádném poskytování zdravotních služeb v souladu s příslušným oprávněním. Stěžovatel totiž bude po dobu řízení o kasační stížnosti poskytovat zdravotní služby pouze v oboru všeobecného praktického lékařství, ke kterému má oprávnění. Stěžovatel nedoložil, že by mu již byla Ministerstvem zdravotnictví uznána atestace získaná ve Švédsku pro obor rodinného lékařství, který mj. má zahrnovat primární gynekologii, o jejíž uznání dle návrhu na přiznání odkladného účinku měl požádat. Žalovaná neuvedla žádný veřejný zájem, který by přiznáním odkladného účinku mohl být ohrožen. Povinností žalované však je hájit v řízení o návrhu na přiznání odkladného účinku veřejný zájem. Lze proto důvodně předpokládat, že v tuto chvíli ani podle žalované nepředstavuje výkon lékařské praxe stěžovatelem ohrožení důležitého veřejného zájmu. Nejvyšší správní soud proto neshledal, že by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

IV. Závěr

[21] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky napadeného rozsudku krajského soudu.

[22] Nejvyšší správní soud závěrem podotýká, že odkladný účinek kasační stížnosti přiznal zejména pro to, že z ničeho v tuto chvíli nevyplývá, že by stěžovatel pokračoval v jednání, pro které s ním bylo vedeno disciplinární řízení. Ukáže-li se však, že stěžovatel i nadále poskytuje zdravotní služby v oboru gynekologie a porodnictví bez příslušného oprávnění, může soud i bez návrhu usnesení o přiznání odkladného účinku zrušit (§ 73 odst. 5 s. ř. s.). V tomto ohledu je zejména na žalované, aby Nejvyšší správní soud bezodkladně informovala, pokud by měla důvodné podezření na to, že stěžovatel ve vytýkaném jednání pokračuje. Nejvyšší správní soud současně shledal, že jsou s ohledem na výše uvedenou specifickou a citlivost nyní projednávané věci dány závažné důvody pro přednostní projednání a rozhodnutí věci podle § 56 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.

[23] Rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

[24] Podání návrhu na přiznání odkladného účinku podléhá soudnímu poplatku ve výši 1 000 Kč, a to podle položky 20 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Povinnost zaplatit soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit (§ 4 odst. 1 písm. h) zákona o soudních poplatcích, *per analogiam*; usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, čj. 1 As 27/2012-32], přičemž poplatek je v takovém případě splatný do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit uložena (§ 7 odst. 1

pokračování

citovaného zákona). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto usnesení.

[25] Soudní poplatek lze zaplatit buď vylepením kolků na příslušném tiskopisu (viz níže), nebo bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: 3703 – 46127621/0710, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný variabilní symbol pro identifikaci platby je 1080422423.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

K výroku II.:

Nebude-li soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku včas dobrovolně zaplacen, bude vymáhán.

Pokud úhradu soudního poplatku provádí **jiná osoba než povinná**, je nutno do zprávy pro příjemce na příkazu k úhradě uvést, za koho se úhrada provádí.

V případě placení kolkovými známkami nalepte vždy oba jejich díly na tiskopis na vyznačeném místě. Tiskopis podepište a vraťte jej označenému soudu. Kolkové známky neznehodnocujte.

V Brně 1. listopadu 2023

Petr Mikeš
předseda senátu

Vyhovuji výzvě a zasílám Nejvyššímu správnímu soudu v kolkových známkách určený soudní poplatek.

podpis

.....

↓ místo pro nalepení kolkových známek ↓